DÉPOT LÉGAL
LA VOIX DU PEUPLE — TIẾNG-DÂN — ANNAM — HUẾ
LE DIRECTEUR-GÉRANT:
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ BẢY SỐ 555 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年正月初七日 — NGÀY THỨ TƯ 1er FÉVRIER 1933

TIẾNG-DÂN

聲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản lý TRẦN ĐÌNH PHIÊN

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-ba, Huế
Hộp thơ: số 61
Giây thép nói: số 63
Giây thép: TIENGDAN — Huế

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương - nghị trước.

Không dứt thì lâu, lâu thì có hiệu nghiệm.
(Trung-Dung)

INDOCHINE
Nº A-1281

Còn chuyện năm mới

Kể bắt đầu đến 1 tháng giêng thì trong nhà ngoài ngõ, cuối chợ đầu làng, già trẻ, trai gái, xôn xao rầm rộ những tiếng «năm mới», «năm mới». Mà hỏi mới ở đâu? mới là cái gì? thì không ai nghiên cứu tới. Trời mới rư? Đất mới rư? Hay là người mới rư? Bây giờ ta ngửa mặt lên xem trời, cúi mình xuống xét đất, thì thấy trên đám xanh xanh kia bao nhiêu hành tinh vẫn cứ theo giăng thái dương mà xoay hoài như cũ, cái chuỗi bắc đẩu cứ theo 12 phương hướng mà chỉ hoài như cũ; cái trái địa cầu cứ mỗi đêm mỗi ngày tự chuyển một vòng như cũ; cho đến gió thổi mây bay, cỏ tươi hoa nở, vẫn in như mấy năm xưa. Nói riêng về đất Huế thì núi Ngự-bình vẫn đứng trơ, sông Hương cứ ngậm ngậm chảy, bảo đất trời mới, có thấy gì là mới đâu!

Nếu chúng ta đem hai chữ «năm mới» mà dâng cho trời đất, e trời đất phải lắc đầu mà trả lời rằng: «Chúng con lầm, chứ ta đây từ vô thỉ cho đến vô chung, chẳng bao giờ cũ mà làm gì nứt ra cái mới. Chúng con có đọc sách, chắc có thấy chữ «tự cường bất tức» «du cửu vô cương» chớ! Đã bất tức (không dứt) đã vô cương (không bờ) thì làm gì mà có cũ. Đã không cũ thì mới ở đâu?

Phải rồi! Phải rồi! Nói trời mới, đất mới, thiệt là nói quấy. Giả như cùng 12 hội mà làm một nguyên như lời thầy Thiệu-khang-Tiết, trải 80 tiểu kiếp mà xong một đại kiếp như lời phật Thích-ca, thì bầu thế giới có một lần sập, chữ số của vũ trụ có một lần «Zéro», họa chỉ lúc đó có trời đất mới chăng? Nhưng mà ngày đó còn dằc dai xa lắc đâu kia, trong cái cõi trăm năm của người đời đã dễ ai được thấy! Như vậy thì 2 chữ «năm mới» e chỉ mới về cái năm, mà cái năm đó so với đại vận hội, với toàn thời gian, chẳng qua một phần trong vạn ức triệu phút đồng hồ, có gì động chạm đến trời đất, chắc là trời đất không vì cái năm mà mới bao giờ. Vậy thì chúng ta mà gọi bằng «năm mới» đó, chẳng qua trên tờ lịch tây 1932, đổi chữ 2 ra làm chữ 3, ở trên tờ lịch Annam đổi chữ Nhâm-thân ra chữ Quí-dậu, chỉ có ngần ấy mà trầm trồ xôn xao tấm tắc rằng mới! mới! Chẳng phải vô ý nghĩa lắm hay sao?

Tuy vậy, năm vẫn không mới ở trời đất mà hằng năm thấy mới ở việc người. Việc người mới những cái gì?

Hiện như ở xứ ta: Con bé con năm ngoái đương tỵ tỵ mà nay bỗng chốc đã cô nọ bà kia; cậu nhỏ năm ngoái đương thỉu thỉu mà nay thình lình đã ông nầy thầy nọ; cái mả năm ngoái đã «mốt» mà năm nay lại đổi «mốt» càng sang; cái giầy năm ngoái đã cứ mà năm nay lại cứ một cách bất đẳng; tiếng đọc đít của tiệc hát nhảy đầm, năm ngoái còn sưa mà năm nay lại thập phần náo nhiệt; cho đến là danh thiếp của những người kia năm ngoái chỉ vài bốn chữ mà năm nay dài đến một vài hàng; cái tên thất nghiệp ngày xưa chỉ ban cho hạng lao động hạ lưu mà ngày nay lại lây đến phường phong lưu lãng đãng các! Cái mới như thế thật kể không xiết, nhưng kể ít mà suy ra nhiều thì gọi là năm mới cũng đúng lắm chớ sao?

Ký giả vừa viết đến đó, thốt có người khách vào, nhân đem đọc nghe để xơi chén trà tết, khách nghe đọc trề mui nghếch mỏ mà làm một tiếng «xùy»:

«Anh nói ngông quá! Kìa ở xứ văn minh các nhà khoa học triết học thường phát minh được sự mới: những cơ khí năm ngoái không có mà năm nay mới sáng tạo; những lý thuyết trước chưa ai nói mà năm nay mới đề khởi; nước Xiêm-La, năm xưa vẫn là nước quân chủ chuyên chế, mà năm nay đã hóa ra một nước lập hiến; Mãn-châu đất nước Tàu, năm kia vẫn treo cờ Trung-hoa dân quốc, mà năm nay biến ra làm nước Mãn-châu, là cờ mặt trời đã phất phơi khắp nơi. Người ta mới như thế sao lại bảo không?

Vậy người có cách mới của người, ta có cách mới của ta. Cách mới tuy khác nhau mà tổng chi là mới cả. Nếu người ta mà thật in như trời đất thì chẳng bao giờ không mới mà cũng chẳng bao giờ có mới, ở trên mặt địa cầu nầy, tất nhiên không có chữ «mới» xuất hiện. Trên mặt địa cầu mà còn có chữ «mới» thì chúng ta nên trông cái «mới» gì khác hơn cái năm kia, nói cho rõ cái mới gì có ích chung cho đại đa số loài người vậy».

Khách từ về, ký giả đăng câu chuyện lên báo.

Vô-Danh

Vận-Văn

Tết rồi

Hằng năm đông hết thấy xuân qua,
Cái tết năm nay thật khác xa.
Ông táo chầu trời về nói xược,
Thần tiền đào đất kiếm không ra
Lớp tuồng thất nghiệp trò xuân sâm,
Chén rượu mừng năm nước mắt pha
Đùng đẹt bên tường nghe tiếng pháo
Nhà giàu ai đó khéo hay ha!

Tiếng-Dân

TẾT RỒI

Năm mới dương lịch qua rồi, năm mới âm lịch cũng qua nốt! Thế là xong ngày tết là cái ngày đặc biệt mà phần đông mong chờ và lo sắm đón rước trong năm.

Tuy vậy, ngày tết qua rồi mà câu chuyện tết vẫn còn sốt dẻo, xin thuật lời của một cậu thanh niên mới kể dưới nầy, gọi là làm quà cho bạn đọc giả bỏ mấy ngày nghỉ kia.

Chuyện nầy không phải chuyện thành phố mà chuyện nhà quê, không phải tết ngày nay mà tết ngày xưa, nhưng có hương vị và lý thú, đủ chứng tình trạng xã hội xưa nay thay đổi ra thế nào.

Cậu nói:

«Tôi là một nhà dự chưn vào hàng tây học, ra trường học rồi, vì kế sinh nhai ở nơi thành phố đã 10 năm nay không về nhà quê. Nhân nhịp tết nay về thăm bà con trong thôn quê, được tiếp chuyện cùng mấy cụ già, mới thấy cái trường hợp mới, rõ các cụ không hiểu cái hoàn cảnh của mình ngày nay ra thế nào, mà mình cũng mù cái thế giới của các cụ thuở xưa, 2 bên nó nghênh ngang lắm sao! Trước hết các cụ nói tôi cái cảnh ở thành phố ngày tết khác với ngày thường thế nào? Tôi thuật rõ trạng huống ở thành phố mà nhứt là cái tối văn minh mới ngày nay, trò nọ vẻ kia, và các cách ăn chơi cương diện, ngày thường cũng như ngày tết, chỉ khác nhau là ngày tết có mừng tuổi, chúc năm mới mà thôi.

— Thế sao nghe gần đây người ta kêu khủng hoảng? một cố nói.

— Vẫn có khủng hoảng thiệt, song chỉ riêng hạng người khủng hoảng, còn hạng nhà giàu sang, nhứt là hạng người tiền bạc sẵn trong kho, thì ngày nào cũng là ngày tết cả, biết đâu đến cái nạn khủng hoảng!

Nghe câu ấy các cố le lưỡi và cười rộ lên nói:

— Chà, sướng quá hè! hèn chi sắp cháu một hai năng nặng đòi đi Hanoi, Saigon và Huế, thì phải!

— Phải, ở thành phố ngày nay, sướng hơn nhà quê nhiều cố hạ! chính chúng tôi đây, chỉ nhịp tết về thăm quê 1, 2 ngày mà khó chịu thay: tối không có đèn điện, đi ra thì đường sá bần bẹp, không có xe cộ, muốn đi giải trí thì không có cuộc đá banh hát xiếc nào. Buồn quá! Tết mà các cố chịu đời được, tài giỏi quá! không rõ ngày tết ta xưa cũng như thế sao, cố? sao tôi nghe nhiều ông già nói ngày tết nhà quê ta xưa vui lắm kia?

— Vẫn có thế, song cái vui của ngày tết ta xưa khác với cái vui mà cậu mới kể đó.

— Khác thế nào? thưa cố.

— Chính lão đây đã được hưởng nhiều ít cái thú vui đó, nhiều chuyện dài không kể hết. Chỉ nói đại lược:

Thường năm đến 25 tháng chạp thì quan nha xếp ấn không làm việc; dân gian sắm lo ăn tết. Chiều 30 rước ông bà, đến chiều 3 tháng giêng mới đưa ông bà. Trong ba ngày ấy bà con qua lại tết nhứt, nên tục ngữ có câu: «Mùng một tết cha, mùng ba tết thầy», chính là chỉ thứ tự trong cuộc đi tết ấy.

Quanh năm làm ăn, chỉ có ba ngày ấy thong thả, nhà ai cũng sắm đồ ăn đồ chơi, không những bà con qua lại đãi đằng nhau mà thôi, bất kỳ người nào, ngày tết tới nhau, cũng thết đãi tử tế, nên tục ngữ ta lại có câu: «Tử tế như ngày tết», và câu: «Đói ngày tết hết ngày mùa».

Xem đó đủ rõ tình cảnh ngày tết khác với ngày thường, nghĩa là ngày thường không được tử tế, hoặc có đói, chớ ngày tết thì tử tế mà không khi nào đói.

Sau 3 ngày tết rồi thì kẻ đi săn, người chơi đu, coi hát, đá gà cùng các trò chơi khác, gần như thả cửa cho hết tháng giêng. Cái đó không phải tục tốt, song đủ chứng rằng ngày xưa nhà quê làm ăn thong thả không lo đói. Cái chơi không có trò gì vui, mà trong bầu không khí êm đềm, cõi tinh thần mỗi người đều được cái khoái thích chung.

— Ngày nay thì sao?

— Khác hẳn! Ngày nay không phải là không có trò vui chơi, song chỉ riêng một hạng người, còn phần đông thì con ma đói nó giục bên chưn, có người làm ăn vất vả, 30 tết mà còn đi làm thuê, mùng 2 đã lo vác cuốc xách trạc, phần thì lo xâu lo thuế, quanh năm không đủ nuôi lỗ miệng hằng ngày, còn đâu mà chơi tết. Có vui cũng vui gượng mà thôi. Cái tết ngày nay là thế.

— Vậy thì cái vui của các cụ khác với cái vui chúng tôi ở thành phố ngày nay, nó xưa quá. Thôi chào cố......»

Cậu thiếu niên kể chuyện đến đó.

Cái vui ở thôn quê và ở thành thị với ngày tết xưa nay hay dở thế nào, tùy theo quan niệm mỗi người tự phán đoán lấy. Ký giả thuật chuyện trên nầy, cốt cho độc giả thấy rõ cái tình cảnh biến thiên trong xã hội. Biết đâu sau nầy có ngày không có cái vui tết, hoặc còn có cái vui gì hơn cái vui tết nữa?

Ngu Sơn

MANDAT CỦA AI?

Bản báo có tiếp được một cái mandat Série A 6.610 nº195 ở poste Ninh-chữ ngày 7-1-33. Vậy cái mandat ấy của ai gởi để làm gì, xin cho biết để tiện việc vào sổ.

Tiếng Dân

HUỲNH - THÚC - KHÁNG CÔNG - TY
Chuyên-trách tập-cổ vốn 80.800$00
Hội-sở: Nº 123 Đường Đông-Ba — HUẾ
R. C. Tourane Nº 4

GIẤY MỜI
ĐẠI-HỘI-ĐỒNG THƯỜNG-NIÊN (1)

Thưa các Ngài Cổ đông,
Chiếu theo khoản 29 trong điều-lệ Công-ty, xin mời các Ngài đúng 8 giờ sáng ngày chủ-nhật 26 FÉVRIER 1933, tức là ngày mùng 3 tháng hai năm Quí-Dậu, đến nhóm Đại-Hội-Đồng thường niên kỳ thứ sáu tại nhà chớp ảnh TAM TẦN (Cinéma Tam Tần) ở đường Paul-Bert Huế.

ĐỀ MỤC NGHỊ-SỰ:
1º/ Duyệt sổ năm 1932
2º/ Bầu hai viên Hội-đồng kiểm-sát
3º/ Vấn đề chia lời
4º/ Xét việc đã qua trong năm 1932 và bàn việc tấn hành sau này.

Nếu Ngài nào bận việc không đi được, thì xin ký giấy ủy quyền (theo kiểu dưới đây) cho một vị cổ đông khác thay quyền quyết-nghị trong khi đến dự Đại Hội-Đồng.

Huế, le 21 Janvier 1933
QUẢN-LÝ
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

(1) Giấy mời này có gởi riêng cho từng người

KIỂU GIẤY ỦY-QUYỀN
Tôi là ... ở ...
cổ đông Công-ty Huỳnh-Thúc-Kháng làm giấy này để giao quyền cho một vị cổ đông khác là ông ... ở ...
thay mặt tôi quyết nghị các khoản trong kỳ Đại Hội-Đồng thường niên nhóm ngày 26 Février 1933 tại Huế.
..., le ... 1933
Ký tên:

Ngự giá Nam tuần

TỪ HUẾ VÀO BÌNH-ĐỊNH

HAI NGÀY Ở QUẢNG NGÃI

Vào tỉnh Quảng-ngãi

Đoàn xe ngự giá từ từ chạy, từ Tam-kỳ đi độ hơn nửa tiếng đồng hồ, thấy gần hết địa phận Quảng-nam. Gần đến biên giới Quảng-ngãi quan Công sứ và quan Tổng đốc Quảng-nam, hai vị thủ hiến tỏ ra thái độ rất vui vẻ: vì mối lo trong nhịp nầy đến đây là hết. Thoạt ngó tới trước, trên đường quan lộ thấy đầy những nước, mới biết trời có mưa. Một vị quan ngó ra nhìn mây mà nói tình Quảng-ngãi thật là một tỉnh trời đày!...

Đến địa đầu Quảng-ngãi, thì đã có quan tỉnh, quan Tuần Nguyễn-bá-Trác chực sẵn. Xe tới, trời lâm lâm mưa thêm.

Hoàng thượng ngự vào địa hạt Quảng-ngãi trong lúc trời mưa. Xe chạy một khoản dài, một bên chỉ thấy núi với rừng, một bên thì các dòng nước khỏa, thỉnh thoảng mới có ít chòm ruộng, gốc rễ mục ngâm dưới mặt nước vàng.... đọc tỉnh Quảng-nam, đã không thấy cái vẻ phồn thịnh, mà vào Quảng-ngãi, lại càng tỏ cái cảnh nghèo đói hơn. Những cờ ai thì nhiều hơn. Cái cây cờ tam giác cắm bên tả lề đường, bị gió thổi mưa dầm, đánh vào xe gương của quan Tuần nghe độp độp. Chưa chi đã thấy phủ Bình-sơn. Gần phủ, một cái long bằng, ở xa trông chẳng khác chi một tòa nhà thật. Tại long bằng, học sinh cầm cờ, thân hào khoát áo rộng xanh đứng chực sẵn. Hết cái quang cảnh náo nhiệt huy hoàng, lại kế đến cái quang cảnh tương còi cát trắng.... Hết Bình sơn rồi Sơn-tịnh. Một khúc nữa thì đến tỉnh thành Quảng-ngãi.

Quang cảnh tỉnh Quảng-ngãi

Thoạt đến trước thành tỉnh Quảng-ngãi, đã thấy quan cảnh khác: Hai bên đường nhựa, mưa quét láng bóng, trên lề đường đầy những lính sơn đá đương dàn ra hai hàng bồng súng. Một khúc thì đến lính khố đỏ Bắc-kỳ, rồi đến lính tập khố xanh. Một đoàn dài trên đường thuộc địa đã có lính đứng hai bên, vô đến khúc đường queo vào thành cũng còn lính, vào thành rồi cũng vẫn thấy lính, sắp hàng mãi cho đến trước dinh quan Tuần, rồi vòng mãi đến phía hành cung. Cách trần thiết có vẻ mỹ lệ hơn ở tỉnh Quảng-nam.

Quan Tuần đã có lòng tốt cho tôi hay trước rằng sự canh phòng ở Quảng-ngãi rất nghiêm nhặt. Vả không có lời nói của quan Tuần thì mấy cái hàng rào lính tây và lính ta kia cũng đã làm cho tôi đoán được cái vẻ nghiêm nhặt là thế nào. Vì vậy mà tôi phải xin quan Tuần một tấm giấy đỏ để tiện đi lại.

Xe quan Tuần chạy trước về đến dinh một buổi lâu, độ tối mười giờ rưỡi, mới thấy đoàn xe ngự giá đến. Trời vẫn mưa. Mưa cho đến nỗi mấy hàng chiếu trải trước sân hành cung để các quan vào làm lễ bái khánh cũng bị nước phập phềnh gần muốn trôi! Hai bên cái sân rộng trước hành cung, lại có bày ra hai cái nhà, một bên gọi là tả vu, một bên là hữu vu. Một bên bày các đồ công nghệ bản tỉnh và một bên thì sưu tập các di tích của quân nhà Lê thuở trước đóng thành ở một làng nọ.

Ở Quảng-ngãi, trong mấy ngày Hoàng thượng ở tại hành cung thì trong thành chỉ có những người có giấy đỏ của quan Tuần mới được ra vào các cửa. Vì vậy mà nhân dân đến tỉnh thành chực xem trong mấy ngày lễ cũng không bao nhiêu.

Làm lễ bái khánh xong, quan Tuần đọc một bài biểu và một bản sách chép tay, giấy độ vài trăm trương, trong có kể lịch sử địa dư và hiện tình kinh tế, chính trị trong tỉnh. Tiếp đó quan Công sứ Quảng-ngãi cũng đọc một bài diễn văn tỏ lòng hâm mộ của nhân dân đối với vị vua trẻ tuổi. Hoàng thượng trả lời mấy tiếng vắn tắt. Sau đó quan Tuần khởi sự giới thiệu các đại biểu, nghị viên và các quan lại Tây Nam.

Buổi chiều ngày 12, Hoàng thượng cùng các quan hộ giá tới thăm các công sở ở Quảng-ngãi: như nhà thương, trường học, đồn lính khố xanh, trại lính thuộc địa..., rồi trở lại khai Hội cho cuộc chợ đêm của Hội Lạc thiện Quảng-ngãi.

Thăm hội chợ đêm

Hội Lạc Thiện nầy mới thành lập trong tháng Décembre 1932, do ngài Tuần Quảng-ngãi làm Hội trưởng. Trong Hội chợ có ba chục gian hàng, đều có người mướn cả: Có nhiều người ở Bắc-kỳ như hiệu làm đồi mồi Thăng-long, nhà thêu Nguyễn-văn-Hắc, ở Huế, nhà bán tạp hóa Lê-thanh-Cảnh, ở Tourane, nhà bào chế Phạm doãn Điềm v.v..., đều có đem đồ vào bán. Nhưng tưởng như ở Quảng ngãi, ngoài các quan Phủ, huyện và quan khác, rất ít người bình dân có giúp vào cuộc chợ đêm nầy. Nghiệm như có một thực phẩm đặc biệt ở Quảng ngãi là thứ kẹo gương ở Thu xà mà tôi được nghe tiếng lại không tìm thấy ở chợ!

Cuộc chợ đêm nầy thâu nhập dân tới bốn trăm đồng, và Hoàng thượng có cho thêm một trăm. Một cuộc chợ đêm tổ chức chính lúc ngự giá đi qua mà số tiền thâu chỉ được chừng ấy thật là ít. Cuộc chợ đêm nầy kết quả như thế cũng nhiều cớ, mà cái cớ ai cũng thấy biết là tại trời mưa và một cớ là Hội lấy tiền vô cửa hơi giác thì có quá đắt. Lại tuy Hội viên hội Lạc thiện là các Bà các Cô, nhưng dầu thế nào cũng phải nhờ các tay đàn ông giúp vào mới nên được. Đã thế mà người có trách nhiệm như tuồng không để cho người dưới phục, thành ra công việc không được hoàn toàn. Có lẽ tại nào sợ nào của phần nhiều nhân vật ở Quảng ngãi chăng?

Buổi dạ hội tại tỉnh Quảng ngãi

Tối ngày 12 Janvier, tại tỉnh Quảng-ngãi có thiết dạ hội. Quang cảnh ở hành cung và chung quanh có nhờ ánh sáng đèn điện ở các ngõ đường và ở trên các long bằng chiếu xuống, mà bày ra một cảnh rất nguy nga. Trong buổi dạ hội có âm nhạc ta và âm nhạc mọi giúp vui. Ngoài nhạc ra cũng có đốt pháo bông.

Sở dĩ quan Tuần đem nhạc ta và nhạc mọi hòa hiệp mà giúp vui cho Kim-thượng là cũng một ý muốn cho bày tỏ sự thân thiện của dân annam và dân mọi. Nguyên ở Quảng-ngãi (Trà ngọc) sự thương mãi có thể chia ra hai mặt rất quan hệ: một mặt là giao thiệp với Hoa-kiều bán các vật thổ sản: như đường, gạo v. v., một mặt là giao thiệp với các ngả mọi. Sự thương mãi với Hoa-kiều vì tan song kinh tế ngày nay mà ở Quảng-ngãi cũng như các nơi khác, phải chịu cái phong trào khủng hoảng, đường như không bán được, lúa gạo cũng vậy. Đến như sự buôn bán với các ngả mọi thì có thể nói rằng không chịu ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng bao nhiêu, vì dân không biết có cuộc khủng hoảng. Đó cũng là một cái đặc sắc của dân tộc đã man. Hiện nay ở Quảng Ngãi đường giao thông với các ngả mọi đã mở rộng. Ngoài bốn đường lên đi lên các ngả mọi: Sơn-hà, Trà bồng, Ba Tơ, Minh long, xe hơi có thể đi được, còn lắm đường khác nữa.

Trong buổi dạ hội nầy, lại có xảy ra một việc làm cho cái lòng chán nản của tôi đối với mấy bác thừa hành bất lịch sự. Như trên đã nói về sự tuần phòng ở Quảng ngãi quá nghiêm nhặt, nên chỉ những người có giấy của quan Tuần mới có thể vào Hành cung. Thế là có tấm giấy của quan Tuần là đủ rồi. Nhưng tôi vì phận sự cần phải đi lại nhiều nơi, nên có xin thêm một tấm giấy thông hành (coupe-file) của quan Chánh Mật thám. Buổi dạ hội, tôi định vào xem, đến dinh quan Tuần thì gặp một viên quan bận áo dấu đỏ hỏi giấy. Tôi đưa tấm giấy đỏ ra, viên quan bảo rằng giấy ấy chỉ để vào dự lễ bái khánh (! Tôi bèn đưa ra cái giấy thông hành của quan Chánh mật thám. Viên quan hình như không coi được tấm giấy ấy mà làm oai nói: Tôi không cần xem giấy, chỉ biết gác đây không cho người vào mà thôi. Lấy một ông quan bình ta mà so với một người lính thường của tây, tôi phát buồn.

Đi thăm các đồn

Sáng ngày hôm sau, 13 Janvier, Hoàng thượng bắt đầu đi thăm các đồn. Buổi mai đi thăm phủ Sơn tịnh rồi trở lại đồn Phú Nhuận, Đoạn, đi thăm đồn mỹ thạnh

(Xem qua trang 3 cột 3)

Phái Viên

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

QUỐC-DÂN-ĐẢNG VỚI CUỘC PHỤ-NỮ VẬN-ĐỘNG Ở TRUNG-HOA

Cuộc đời càng ngày càng tiến hóa Địa vị phụ nữ ngày xưa ở trong xã hội xem không khác nào bọng tùy phái của đàn ông, mà ngày nay cũng chen vai vào việc đời. Vậy đủ chứng minh rằng phái yếu cũng dần dần tiến.

Song việc tiến hóa được mau hay chậm cũng tùy nơi hoàn cảnh một phần rất lớn. Việc tiến hóa của phái phụ nữ cũng vậy. Gần đây bà Lý-tế-Thâm phỏng viên của báo *Phụ-nữ dư-luận* có viết ở báo ấy một bài nói rất rõ ràng về việc tiến hóa của phụ nữ Trung-hoa trước sau cuộc cách mạng mà báo *Annam Nouveau* ngoài Bắc có đăng (cách đây trên 2 tháng). Vậy lược dịch ra đây để cung cho chị em bạn gái.

. . .

Quốc-dân-đảng là một đảng chính trị vì dân chúng mà đòi những sự tự do, bình đẳng, phản đối phái mạnh binh vực phái yếu.

Đảng này là đảng cách mạng của Tôn-dật-Tiên lập ra, có một chủ nghĩa duy nhứt là chung hiệp các dân tộc yếu đuối trong thế giới lại đặng đánh đổ chủ nghĩa đế quốc.

Tổng lý Tôn-dật-Tiên theo đuổi theo chủ nghĩa bình đẳng, tự do đặng dẫn dân quốc vào con đường cách mạng, nhưng phái phụ nữ là phái bị áp bức nhứt trong thế giới, thế thì phải nhờ Quốc dân đảng ủng hộ, vì con đường bình đẳng của phụ nữ còn mờ mờ tăm tăm kia mà!

Muốn cho phụ nữ Trung-hoa được rõ việc tương quan với Quốc-dân-đảng, tôi (bà Lý-tế-Thâm tự xưng) xin bày tỏ ra đây những qui mô của Đảng đặng khuyến khích phái phụ nữ.

Từ hồi Tổng-lý lập ra Đảng đến nay, đã năm lần đổi tên: 18 năm trước Dân quốc gọi là Hưng-trung-Hội; bảy năm trước dân quốc, gọi là Trung quốc Đồng minh hội; năm Dân quốc thứ I, đổi là Dân quốc đảng; năm Dân quốc thứ ba, đổi là Trung-hoa cách mạng đảng đến năm Dân quốc thứ 8, đổi là Trung quốc Quốc dân đảng. Sự sửa đi sửa lại tên Đảng để cho hợp với việc cách mạng của Tổng lý đại để như thế.

Bây giờ muốn biết từ khi nào phái phụ nữ đã xu hướng theo Tổng lý trong việc cách mạng, và Tổng lý đến khi nào mới vạch rõ trong luật lệ và chánh trị của Đảng những điều để ủng hộ phái phụ nữ, tôi xin bằng theo lịch sử của Quốc dân đảng mà bày tỏ dưới này:

Trong thời kỳ Tổng lý lập ra đảng Hưng-trung-hội thì phái phụ nữ chỉ còn bình như nằm trong giấc mộng; họ tưởng rằng các đế vương cai trị dân chúng, và đàn bà phải phục tùng đàn ông là cái luật tự nhiên bất di bất dịch, nên họ bị áp bức đến cực điểm mà họ không biết phản đối, và họ cũng không biết xu hướng theo Tổng lý để tổ chức cách mạng. Bởi vậy, trong luật lệ của Đảng không thấy khoản nào nói đến sự cấm phụ nữ nhập Đảng đã đành, mà cũng không thấy khoản nào nói sự hai giống không có gì là phân biệt. Bây giờ không có một người đàn bà nào nhập Đảng, nên có lẽ không ai nghĩ đến chỗ đó.

Từ khi Đảng lấy tên là Trung-quốc Đồng-minh-hội, phái phụ nữ thấy công việc hành động cách mạng của Tổng lý,

. . . .

Đảng viên phụ nữ bây giờ càng ngày càng phấn mầm lên không khác nào mấy mụt măng gặp chỗ mưa mùa xuân:

. . . .

, Li-sou-Tsen và nữ học sinh ở các trường lo chuyên chở lương thực và khí giới, phụ nữ ở các nơi lập ra đội quân phụ nữ, hai vị nữ kiệt họ Yun và Hoang-chao-lan đã ra dong ruổi nơi chốn chiến trường cự quân phía Bắc, Tchang-mei-Tchun, Tcheng Honpi, Tang shei Ing lập ra hội cứu tế và chuyên việc cung cấp lương thực cho các đội quân cách mạng. Sun tsong Han và vô số người khác đã dự vào cuộc cách mạng ở Quảng-châu hôm 29 Mars.

. . . .

Trung-quốc Đồng-minh-hội trước kia là một cái hội kín, đến khi nhà Mãn-thanh sụp rồi, và chánh phủ Nam-kinh đã thành lập, lại trở nên một cái hội có tánh chất công cọng. Khi bấy giờ điều luật của Đảng sửa lại, và từ nay luật bình đẳng của hai giống nam nữ mới xuất hiện: chính là lúc đầu tiên đã tỏ ra Quốc dân đảng đứng hộ phái phụ nữ.

Nhưng mà chưa được thấy bình bóng sự bình đẳng đó thế nào, thì đã bị bọn thủ cựu đánh đổ! vì năm ấy Đồng-minh-hội liên hiệp với bốn đoàn thể: Dân-chủ hiệp-nhứt-đảng, Quốc gia tiến bộ hội, Dân chủ tiến-bộ thực tế hội và Quốc gia cọng cộng đảng. Mà lại đảng viên của mấy đảng này là bọn theo những lễ giáo xưa và tư tưởng thủ cựu nên sự trọng nam khinh nữ không sao trừ óc họ được. Họ không muốn cho phái phụ nữ được hưởng sự khoái lạc, mà cứ cho rằng phụ nữ chịu sự áp bức của đàn ông là lẽ tự nhiên, cho nên trong các điều luật về chánh trị ở buổi giờ không thấy một khoản nào nói về việc ủng hộ phụ nữ. Muốn có tư cách đảng viên Quốc dân đảng, luật định: «*Những người đàn ông Trung hoa nào có đủ quyền dân và một nguyên tắc vô Đảng đều được vào Quốc dân đảng*». Nhưng mà quốc ước tạm thời không công nhận là phụ nữ có đủ quyền dân, cho nên về việc quyền lợi bình đẳng của hai giống chưa thành hiệu. Duy sau khi đổi tên Đảng là Trung-quốc quốc-dân đảng, ý kiến bình đẳng của hai giống mới thấy: khoản thứ sáu trong điều luật của Đảng nói rõ: «*tất cả người Trung hoa, hoặc đàn ông, hoặc đàn bà, thảy đều có quyền và bổn phận nhập Đảng*».

Đến lúc Đảng đổi tên là Quốc-dân-đảng, khoản thứ 2 trong điều luật lại chỉ rõ ràng hơn: «Tất

Tiên Lâm dịch thuật

(*Tiếp theo trang 4 cột 4*)

Trung-kỳ nhân-dân đại biểu viện

Kỳ Hội-đồng thường niên năm 1932

BIÊN BẢN

Ngày 5 Septembre 1932

(Buổi chiều)

(*Tiếp theo*)

Ông Viện trưởng. — Gần 9$00 mỗi mẫu tây thời cao quá, nhà nước có thể trả tiền vay trong 80 năm cũng được để cho thuế nước được nhẹ một nửa, thì dân mới có thể chịu nổi.

Ông Girard. — Muốn trả như thế cũng được, nhưng không ích lợi gì, tiền thuế nước cũng không hạ đi được là bao nhiêu, tôi có bàn nhiều điều rộng lượng hơn nữa là: năm đầu dân sự không trả thuế gì cả, năm thứ hai thì chỉ mới trả một phần tư tiền thuế mà thôi, năm thứ ba thì trả nửa tiền thuế, chỉ từ năm thứ năm trở đi mới trả cả toàn thuế.

Ông Phạm văn Quảng — Thuế ấy, dân sự phải trả luôn hay sao?

Ông Girard. — Chớ sao.

Ông Phạm-văn-Quảng. — Vậy trong 40 năm thì nhà nước hết nợ, rồi thì từ năm 41 trở đi, thời nhà nước chỉ có lời mà thôi. Vả lại nếu được mùa nhiều lúa thì nhà nước càng được tăng số thuế xuất cảng. Tôi xin nhà nước lưu ý đến các cái lời ấy, mà đánh thuế nước vừa vừa, đừng để cho dân ta thán.

Ông Girard. — Lời ông nói thì phải, nhưng phải biết rằng khi nào các xứ đã được hưởng thủy lợi thì tất thịnh vượng lên, sự cần dùng lại thêm lên, nhà nước phải làm đường làm xá, lập trường học, lập nhà thương v. v... Tiền đâu mà làm? Có phải nhờ tiền thuế không?

Ông Trần-bá-Vinh. — Tôi xin nhà nước sửa giới hạn trả tiền công thải ra 80 năm.

Ông Girard. — Ngài cứ làm một lời yêu cầu như thế. Tôi vẫn đã nói rằng điều ấy cũng không thay đổi số tiền nước bao nhiêu.

Ông Nguyễn hữu Bằng. — Ở Phan-Rang mùa màng không được tốt.

Ông Girard. — Vì ở trong ấy thiếu nước. Ngài coi mấy chỗ có lấy nước sông port-gaon, có phải ruộng trưa tốt không?

Người Phang-Rang lại cày cấy khác người tỉnh khác. Họ chỉ gieo một lần, chớ không có trồng lại, chỗ đất xấu, thì sau sẽ đánh thuế nhẹ, như ở Phan Rang các đồng ruộng có bị nước mặn Giá 8$80 là một giá trung bình, có thể bớt được. Tôi xin nhớ lời thỉnh cầu của Viện nói về thuế nước phải chia ra từng hạng, để cho phân biệt đất xấu và đất tốt.

(Còn nữa)

KHI TA KHÁT NƯỚC

Antésite pha với lít nước lã là một *vị giải khát rất tốt*. Uống rất ngon thơm, không bứ mà mồm miệng không khô khan lại không có một tí rượu nào.

Antésite làm toàn bằng chất rất đặc của cam-thảo, thạch-long đởm và các cây thơm. Rỏ vài giọt vào một cốc nước lã, hãy một thìa cà-phê vào một lít nước thì được một *vị giải khát rất bổ, giúp cho sự tiêu hóa, trị các chứng sốt rét, hợp theo cho các thuộc địa* (dùng đã 30 năm nay ở Algérie, Tunisie, Maroc, Đông Dương, AOF., AEF., V. V.)

Antésite đựng bằng hộp nhỏ pha được 30 hay 80 lít nước rải khát, bán ở các nhà bào chế, các nhà tạp hóa, cùng các nhà bán đồ ăn. Nếu không mua được thì gửi theo 5 quan cho N. PERROT ANTÉSITE Voiron (*Isère*) (*France*) rồi tức nhận được ít mẫu pha đủ 30 hay 40 lít nước giải khát mà không mất cước.

Có bán ở Huế: M. IMBERT

Bào chế *Centrale ở Đông Pháp*

CỐ-TINH BỔ-THẬN HOÀN

Mắc bệnh gì thì phải uống Cố-Tinh Bổ-Thận? Bệnh như thế nào thì phải uống Cố-Tinh Bổ-Thận?

Bệnh như thế nào thì phải uống CỐ-TINH BỔ-THẬN? Thoạt tiên, hay đau lưng, mỏi vai, thường hoa mắt, ù tai, đêm ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện kỳ dị sinh ra sợ hãi. Bệnh đương trong thời kỳ này thì mau dùng hết 3 lọ CỐ TINH BỔ-THẬN thì khỏi phải lo các chứng bệnh như sau này xảy ra:

Mộng-tinh — Di-tinh — Hoạt-tinh

là ba chứng rất hiểm nghèo, tùy, theo bệnh nặng nhẹ mà phát sinh ra. Rất có hại đến đường sinh dục. Nếu đã phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gửi thư về lấy luôn 6 lọ mà dùng tiếp thì tất được chóng khỏi.

Bệnh này phần nhiều các bạn thanh niên thường mắc, vì hoặc chơi bời quá độ rượu chè thức đêm, hoặc lo lắng nhiều đường mà sinh ra, ở khoảng 17 đến 30 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc xin viết thư bởi hiệu

SINH-HUY

44, Rue Maréchal Foch — VINH

Thuốc này mỗi lọ giá 1p00, mua từ nửa tá tính giá đặc-biệt là 5p00, tiền cước phí người mua phải trả. Mua mandat đề tên M. SINH-HUY, đánh giây thép tắt đề SINH-HUY VINH.

Tác-giả: ĐÀO-DUY-ANH

Định giá mỗi bộ 2 quyển: 6$50

Hai quyển đóng làm một, bìa vải, chữ thếp vàng thật: 8$00

(ở xa tỉnh thêm 0p50 cước)

Mua tại các nhà buôn và các nhà đại-lý không tính tiền cước. Các nơi có bán Hán-Việt Tự-Điển là:

Tiếng-dân	*Huế*
Đắc-lập	»
Lê-văn-Tân Rue du Coton	*Hanoi*
Tân-dân Rue du Coton	»
Nam-ký Bd Fr. Garnier	»
Hội-ký	*Nam-định*
Nam-tân	*Haiphong*
Hàn-lâm	*Phan-thiết*
Vĩ-tiến, 62 Amiral Courbet	*Saigon*
Phụ-nữ tân-văn	»
Tín-đức thư-xã	»

Nhà tổng phát-hành: QUAN-HẢI

17, Rue Gia-long — HUẾ

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC

解血毒 P. D. Đ. 范允恬藥房

Phú-nghĩa, le 3 Novembre 1932

Monsieur Nguyễn-trung-Thâm à Quảng-xá — Đồng-hới

Thưa Ngài, ngày 15 octobre tôi có mua 2 hộp thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG của ngài về dùng thì thấy hiệu nghiệm ngay (con trùng ấy hình thù như từng đoạn cái ... hiệp lại rất dài, nơi đầu nhọn nhọn và có 2 con mắt trông rất dễ sợ). Nay tôi đã được bình mạnh như thường. Vậy có lời hình trọng nào cảm tạ ơn ngài, xin giới thiệu M. Trọng chez Monsieur Viaud contrôleur des Douanes mua dùng 2 hộp (mỗi hộp 0p50).

TRẦN VĂN-MẬU

Secrétaire des Douanes et Régies à Phú-Nghĩa Cần-Giờ

Những thơ cảm tạ như thế rất nhiều, bản hiệu sẽ lần lượt lục đăng. Cần dùng mỗi tỉnh mỗi người đại-lý, tính hoa hồng nhiều. Ai muốn làm xin cho biết.

Thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG (ténia) 2 hộp giá 1p00 tiền cước phí 0p30, xin gởi trước mandat thơ từ đề gởi:

Nguyễn-trung-Thâm

Quảng-xá — Đồng hới

SÁCH MỚI ĐÃ XUẤT-BẢN NGÀY 28 TẾT LÀ CUỐN:

SÁCH MÙA XUÂN XEM TẾT

Giá 0$30

CỦA NHẬT-NAM THƯ-QUÁN HANOI XUẤT-BẢN

Có rất nhiều văn hay, vẽ đẹp và các điều thường thức về mùa Xuân tới đây. Ở xa thêm cước 0$20 (gửi lãnh-hóa trao-ngân cả là 0$65). Ai mua thơ và mandat chỉ đề cho nhà xuất-bản như vầy:

« Nhật-Nam Thư-Quán Hanoi »

AI LÀ HỌC SINH ĐÃ CÓ BẰNG SƠ HỌC MÀ KHÔNG CÓ VIỆC LÀM?

Trong năm 1933, hiệu KHUYNH-DIỆP thực hành một cuộc thi-nghiệm lớn về việc buôn bán. Theo cuộc thí nghiệm đó, hiệu KHUYNH-DIỆP phải cần có một người giúp việc ở tại mỗi phủ, huyện, châu về Trung-kỳ Bắc-kỳ và ở tại mỗi quận và Nam-kỳ, Ai lao, Cao-mên. Những người muốn giúp việc cho hiệu KHUYNH-DIỆP đây:

1• — Phải có bằng sơ học Pháp Việt, hoặc sức học ngang đó sắp lên, nhà nghèo và không có việc làm;

2• — Phải có tánh tình thích hợp với nghề buôn bán;

3• — Phải có tánh ưa tìm tòi nghiên cứu, muốn biết rộng thấy nhiều;

4• — Phải là người đủ sức khoẻ cần dùng để đi nơi nọ qua nơi kia trong hạt mình ở và phải biết đi xe đạp;

5• — Không có ăn lương tiền chi hết, nhưng có việc để lấy huê hồng. Tệ lắm, mỗi tháng mỗi người cũng được 15$00, người siêng năng thời từ 20$00, 25$00 sắp lên;

6• — Ai có những tư cách như trên, ai sẵn lòng làm việc, ai muốn mua vui trong một cuộc thi nghiệm lớn về chuyện buôn bán, xin viết thơ cho hiệu KHUYNH-DIỆP ở HUẾ, đề bì:

Maison VIÊN-ĐỀ

SECTION "ÉTUDES"

HUẾ

Hiệu KHUYNH-DIỆP không thể trả lời riêng cho từng người một. Đợi khi nhận được nhiều thơ ứng đáp, chúng tôi in giấy mà một lược rồi sẽ gởi cách «imprimés» chung cho mọi người, mới tiện lợi. Về cuộc thi KHUYNH-DIỆP, chấm đã xong rồi, đợi giấy má in xong là gởi riêng cho mỗi người có dự thi

Chúng tôi được phép tòa

Y-CHÁNH TRUNG-KỲ

cho phát hành mấy thứ thuốc sau này:

Giải huyết độc P.D.Đ.	*Bổ huyết trừ phong*	1$20
Lập chỉ phát lãnh tán P.D.Đ.	*Trị nhức đầu, đau xương, cảm mạo, nóng lạnh, v. v.*	0.10
Hóa đàm chỉ khái hoàn P.D.Đ.	*Trị các bệnh ho người lớn*	0.60
Thuốc sán trẻ con P.D.Đ.	*Trị bệnh sán trẻ con*	0.20
Thuốc nóng lạnh trẻ con P.D.Đ.	*Trị các chứng nóng lạnh của trẻ con*	0.20
Thuốc đau bụng trẻ con P.D.Đ.	*Trị các chứng đi tả của trẻ con*	0.80

Những món thuốc này các nhà buôn thuốc tây, nam, bắc, đều bán được cả.

Xin hỏi tại: Hiệu Bào-chế

PHẠM-DOÁN-ĐIỀM

(Annam) *Tourane*

SAVON VIỆT-NAM

có thể tốt hơn savon Marseille

Sở trưng trị đồ giả (Service répression des fraudes) có đến thình lình tại hàng của chúng tôi lấy kiểu *Savon Việt-Nam* đem về thí nghiệm, sau khi thí nghiệm rồi có cho tờ nhận chứng rằng *Savon Việt-Nam* thật tốt trên 72 phần dầu và soude cọng lại là 73 phần 4/10.

Bởi vậy cho nên chúng tôi in cái tờ biết nhận này cho quí ông quí bà xem.

Savon VIỆT-NAM

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

MUỐN CHÓNG HẾT BỊNH, MAU MẬP MẠNH

thì nên đọc kỹ những thơ khen ngợi dưới đây :

... Tôi ốm yếu, xanh xám, dùng sâm, nhung, cao, quế, thuốc... mấy năm hết bạc ngàn mà không hiệu, nay dùng mới hết 3 chai Tiên-Tửu, đã thấy khỏe mạnh, hồng hào đỏ da, ăn khỏe, máu tốt, ngủ ngon, hết bịnh... Tiên-Tửu quả là thần diệu lắm... Madame Tri-phủ Nguyễn-văn Chung à Nam-định. ... Tiên-Tửu thần-diệu lắm, ốm o, xanh xám, uống rất tốt... Vậy Quý hiệu gởi cho tôi 4 chai nữa (5 đồng 1 chai) M. Ưng Hòa, nguyên Chánh-Chủ-Bút Đông-Dương Báo à Saigon. ... Vợ tôi mắc chứng Bạch-đái, xanh xám, tôi thì chứng khát-nước, mỗi tối phải uống 10 bình nước trà, tốn nhiều tiền thuốc mà không khỏi, nay dùng Tiên-Tửu, 2 vợ chồng đều khỏi hết và được béo tốt lắm, vậy ngài lại gởi cho tôi 6 chai nữa, 5 đồng 1 chai. M. Mai chí Trung Commerçant Plantation B. D. par Lộc-ninh. ... Tiên-Tửu và Thuốc của ngài thần diệu lắm, mấy người mắc bịnh Lâu kinh-niên, Di-mộng-tinh, Đau Ngực, Đau lưng, Ho Hen và Đau-Bụng dùng thấy mau khỏi lắm. Vậy nay Ngài gởi cho tôi 5 chai Tiên-Tửu và 12 đồng thuốc Ho-hen và Đau lưng... M. Ng. v. Lân Directeur de l'Ecole à Canh-Mỹ. ... Người nhà tôi dùng Thuốc và Tiên-Tửu đã khỏi Động-Kinh (Kinh-Phong) rồi và được béo tốt khỏe mạnh lắm... Vậy lại gởi cho tôi 4 chai Tiên-Tửu nữa (5 đồng 1 chai) M. Ng. kh. Cung secrétaire Bản quốc [illegible] à Qui-Nhơn. ... Tôi mắc bịnh Ho-lao, thêm chứng Đau-Bụng, đau ngực, đau lưng, [illegible], nay dùng Thuốc và Tiên-Tửu của Ngài đã khỏi hết rồi, ngài gởi cho tôi 4 chai Tiên-Tửu và 15 đồng bạc Thuốc nữa để tôi dùng thêm... M. Đặng a. Thư Secrétaire D. P. n° 3 Troisième Quartier à Thái-Bình...

[illegible] chứng rằng : Tiên-Tửu thần-diệu lắm, pha với rượu nho cốt lâu năm, nên thơm ngon, trẻ nhỏ cũng uống được, rất đại bổ-dưỡng Phế, Thận, Tâm, Can, Tì Vị, Khí huyết, Gân cốt, nên ai dùng cũng mau hồng hào đỏ da, khỏe mạnh béo mập, thức đêm tỉnh táo, ngon miệng, ăn khỏe, máu tốt, ngủ yên, hết mộng mị, đại tiện hoạt, tiểu tiện trong mát, vân vân... dùng 100 bạc sâm cũng không bằng uống vài chai Tiên-Tửu... Nếu có các bịnh : Lao tâm, lao lực, ho kinh niên, hen suyễn, đau ngực, đau phổi, đau bụng kinh niên, kiết lị, táo bón, đau dạ dày, tim, gan ruột, động kinh, tê bại, đơn thấp, giang mai, lậu kinh niên, di mộng tinh, đau thận, tiểu vàng đục, buồn mỏi tay chân, đau nhức gân cốt, chóng mặt nhức đầu, đau mắt, thối tai, ung sâu [illegible] chốc, trúng nhọt, ngộ nước, thương hàn, phù, bũng, đàn bà xanh xám, tê bại, bạch đái, kinh không đều, muộn con, sản lao, hậu sanh và dưỡng, trẻ da vàng, bụng to, yếu ăn, chậm lớn, [illegible] sài, cam tích, vân vân... chuyên dùng Tiên-Tửu sẽ khỏi hết. Bổn-Đường có đủ cả các môn-thuốc kinh nghiệm đã 4 đời nay, thần-diệu đại tài, chuyên-trị Phung hủi, ho lao, thổ huyết, hen suyễn, đau ngực, di mộng tinh, tim la, lậu kinh niên, bạch đái, vân vân... vừa dùng Tiên-Tửu, vừa dùng các thuốc thần diệu đó thì mau khỏi bịnh vô cùng. Ngài nào muốn (theo lối giao-ngân lĩnh-hóa cũng được, cước phí Bổn-Đường chịu) mua dùng, mua buôn, làm Đại-lý Tiên-Tửu và các thứ Thuốc, thì nên gởi ngay thơ về :

ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22 rue Médicaments à HANOI

Công-dụng thuốc viên PI-LUIN-LỜ PANH KỜ (PILULES PINK) rất thần hiệu để chống lại sự yếu mệt của các cơ thể.

Thuốc **PILULES PINK** sinh nhiều máu tốt và tẩm nhuận các cân tuỷ ; thuốc này làm cho biết đói, làm cho các nước trong dạ dày chóng sinh và giúp sức mạnh cho các công việc của cả các cơ thể.

Cho nên thuốc **PILULES PINK** thật đáng gọi là thuốc đại thần hiệu để chữa bệnh thiếu-máu, bệnh phiền-muộn, bệnh gầy-mòn, các bệnh tới thì lớn sổ và bệnh trở về già, bệnh đau bao-bì, bệnh nhức đầu, bệnh cân lực mỏi mệt.

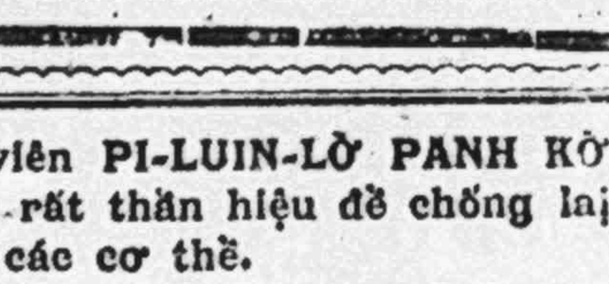

- Thuốc PILULES PINK bán tại khắp các hàng bào-chế tây.

Ngự-giá Nam tuần

(Tiếp theo trang nhất)

và vạn Thu xà. Chiều lại đi thăm huyện Sơn hà và đồn Sơn hà, cách tỉnh thành độ 45 cây số.

Nếu lính tráng là một cái đặc sắc của Quảng Ngãi, thì các đồn lính lại là một cái đặc sắc khác. Phần nhiều các đồn ở tỉnh Quảng Ngãi là các đồn tân thiết từ khi trong tỉnh có phong trào rối loạn và dùng để chứa lính lê dương (légionnaires). Hiện nay tình hình đã yên ổn, nên các toán lê dương đã rút đi nhưng các đồn vẫn còn và có lính thuộc địa (Infanterie coloniale) ở. Địa thế hiểm yếu nhứt là đồn Phủ Nhuận ở phủ Sơn tịnh. Đồn đóng tận một ngọn núi cao độ vài ba trăm thước tây. Vì ngọn núi này độc lập một nơi và ở trên phá bằng, nên ở trên đồn có thể trông thấy chung quanh một khoảng rất xa. Ta có thể tưởng tượng ở vùng sinh sơn, hoặc từ trong sông Trà khúc có động tịnh gì, thì ở trên đồn ngọn núi này đều trông thấy cả.

Thu Xà, thuộc phủ Tư nghĩa là một phủ có rất nhiều hoa kiều. Tại Thu xà cũng có đồn lính khố xanh, đồn giây thép.

Một vài điều đặc sắc

Đi khắp tỉnh Quảng Ngãi và nhứt là tại hạt Tư nghĩa, người ta có thể trông thấy mấy cách cầm cờ của nhân dân và cũng có thể cho là theo lối đặc biệt được đi. Người thì cúi đầu chấp tay lên trán mà dâng cờ lên, người lại lấy cờ che kín cả đầu và mặt lại mà cúi sát xuống, có người không cầm cờ, đứng trên gò cao cũng xấp tay trên đầu mà vái.. cả thầy đều khăn đen áo dài đứng dưới cơn mưa dữ dội Ngồi trong xe gương, một

(Xem qua trang 4 cột 3)

Hội Vạn-Quốc Tiết-kiệm

HỘI HIỆP BỒN NẶC-DANH PHÁP

Dưới quyền kiểm-soát của Chánh-phủ Đông-Pháp

Vốn 1.000.000 lượng (Thượng-Hải) và 8.000.000 phật-lăng đã đóng tất cả

Quản-lý cõi Đông-Pháp : SAIGON số 26, đường Chaigneau

Chi ngánh ở tại HANOI số 19 đường Borgnis Desbordes

Muốn lập vốn
Muốn lập tư-bổn
Muốn để dành tiền cho con trẻ ăn học

Thì hãy mua vé của hội VẠN QUỐC TIẾT KIỆM

— Vé 1.000 đồng —
mỗi tháng góp 8 đồng
— Vé 500 đồng —
mỗi tháng góp 4 đồng
— Vé 250 đồng —
mỗi tháng góp 2 đồng

Mỗi tháng đều có cuộc xổ số, nếu số mình ra thì được Hội trả tiền lại nguyên cái vé, lại khỏi góp tiền nữa.

Còn nếu không trúng số, thì mãng hạn giao kèo, Hội sẽ trả đủ số bạc lại, và được chia 33, 33% tiền lời của Hội.

Chúng tôi sẽ gởi sách cắt nghĩa rõ các điều-lệ cho chư vị nào muốn rõ cách thức mua vé của Hội.

Đại-lý ở tại HUẾ : HOÀNG-TOẠI. 115 đường Gia-long

PHÔNG-TÍCH —————> Nhiều người bị mà không hiểu ?

Cơm không muốn ăn
Ợ hơi hoặc ợ chua
Tức bụng h[illegible] tức ngực
Da mặt vàng
Lâu năm da bụng dày
Chân tay mỏi mệt

« Con chim »

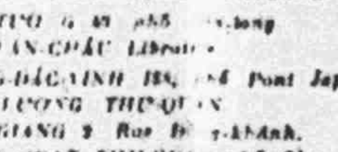

VU-DINH-TAN
HAIPHONG

ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH TRUNG-KỲ

HUẾ	[illegible] phố [illegible]
DALAT	ĐINH-VĂN-CHÂU Librairie
FAIFOO	HOÀNG-ĐẮC-NINH 185, phố Pont Japonnais.
NHA-TRANG	MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN
PHAN-THIẾT	MINH-GIANG 2 Rue Đồng-khánh.
QUẢNG-TRỊ	TƯỜNG-HOẠT THƯ-QUÁN phố Chợ.
QUẢNG-BÌNH	[illegible] HƯNG-TƯỜNG [illegible] thuốc bắc ở Đồng-hới
QUẢNG-NGÃI	NGUYỄN-NGỌC-ANH Commerçant, Thạch-trụ, Mộ-đức và Chợ-Hoang Commerçant à Sông-vệ.
THANH-HÓA	PHÚC-HƯNG-LONG [illegible] Tả biên.
TOURANE	NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố [illegible]
VINH	SINH-HUY phố Gare

CÁCH TRỪ BỆNH HO

Quí ngài có bệnh ho xin chớ để lâu, khó trị. Các chứng ho như là : ho phong, ho đỏ, ho sững, ho cảm, đàn bà ho máu, ho lâm, ho khạc ra máu, ho cho đến đỗi, khan tiếng. Xin quí ngài hãy nhớ mua cho được THUỐC HO (Bác-Bửu) dùng trong mười phút đồng hồ thì thấy hạ đàm hết ngứa cổ, trong mình rất dễ chịu một ngày thì hết ho. Hiệu thuốc này có cầu chứng tại tòa và khắp cả Đông-Pháp có hơn 150 nhà đại lý bán. Tôi dám bảo kiết nếu dùng thuốc ho này mà không hết ho tôi xin trả tiền lại. Trừ bệnh ho lao, thì thuốc này làm bớt chớ tuyệt không dặng. Sự hay của thuốc nói không cùng, qui ngài dùng rồi mới rõ lời tôi là đúng với sự thật. Nhiều người ho sáu bảy tháng dùng thuốc này hết bệnh.

Ở Trung-kỳ có bán mấy chỗ kể dưới đây :

Ở Phontiou : Đồng-xuân-Ủy Cai de la laverie S. E. E. M.

Ở Luangprabang : Dương-quang-Xuyến, commerçant.

Ở Vientiane : Bùi-văn-Nhờ commerçant.

Ở Huế có bán nơi M. Đào-duy-Anh (Quan-Hải) rue Gia-long.

HUẾ (Chadelle) :	Hồ-tri-Phát maison Thuận-Lương
FAIFO :	Bazar Hưng-Lợi 183 Pont Japonais
TOURANE :	Nguyễn-hữu-Vinh commerçant
PHANRANG :	Huỳnh-văn-Trân 14 Maréchal Joffre
QUANGNGAI :	Madame Phạm-Hòe commerçante
NHATRANG :	Nhà thuốc Mộng-Lương thư-quán
QUANGTRI :	Châu-nguyên-An chez Hòa-Long hiệu
PHANTHIET :	Lê-nam-Hưng commerçant rue Gia-long
PHANTHIET :	Bazar Minh-Nguyệt, rue Gia-long près du pont
PHANTHIET :	Bazar Minh-Giang, 2 Rue Đồng-khánh

Mua sỉ h[illegible] hàng 20% sở phí tôi chịu, [illegible]

NGUYỄN-VĂN-PHỔ
Boîte Postale n° 63 :- Saigon
(Còn cần thêm nhiều đại-lý) Giá 0$14

Tết Nguyên-Đán năm nay chỉ có tiệm Bombay mới có về đủ các thứ hàng Tàu như Gấm, Kim-ngân Đoạn, nhung đen Thượng hải, cẩm nhung, satin đầy đủ các màu.

Hàng mới lại toàn tơ bảo lãnh chắc chắn, không mua cũng lại coi, ở xa xin gởi thư lấy kiểu.

AU BON MARCHÉ

115, Rue Paul-Bert HUẾ

SUCCURSALE Principaux Magasins Bombay 89 Rue Paul-Bert — Hanoi Magasin bombay 48 Amiral Courbet — Haiphong

合 Maison HỢP-THỊNH 盛

Soierie & Mercerie

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lãnh áo, lãnh quần đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè bạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gởi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ các Qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

32 Rue des Cantonnais HANOI

THUỐC BÁCH-ỨNG

của

Hải-Ngọc-Đường

海玉堂百應丸

Thuốc này chữa huyết tích, đờm tích, sốt rét mà tích, ăn mà tích, hoặc ăn nước lạ (nước độc) rồi vàng da, sổ nắng to bụng, hoặc tay chân mỏi mệt, ăn uống không tiêu, hoặc trong bụng có cục mà hay đau, hoặc đau bụng đâm ra hông, hoặc da bụng dày. Chữa cả đàn bà tích kinh sinh bệnh, sinh đẻ rồi phát ra.

Người ít vận động mà uống thuốc này thì bổ tỳ vị, tiêu đờm và ăn ngon cơm. Xa gần đều khen thần hiệu.

Mỗi ve giá 0$25 — Mỗi bao giá 0$15

Bán tại :

Thanh-hóa : M. Di-long, 71, Phố lớn

Thanh-hóa : M. Phú thành, phố Cửa-hậu.

Đô-lương : Hiệu Tường-hưng bán thuốc bắc

Bái-thượng: M. Tuất Bán phố

Vinh : M. Vinh-hưng-Tường, phố [illegible]

Huế : M. Vinh-Tường, 49, phố Gia-long

Tourane : Mme Chánh-ký, phố Quảng-nam

Faifo : M. Trần-di-Nhơ hiệu Vinh-hưng-Tường

Quảng-ngãi : M. Quảng-hòa-Tế công-ty ở Cửa-tây và ở Phú-nhơn

Sông cầu : Hiệu Nghĩa-lợi ở Định-phong

Kontum: M. Lê đại Uyên Commerçant.

Nha-trang : Mộng-lương thư-quán dược phòng

Phanri : M. Nguyễn-Vệ ở Chợ-Mới

Sông mao : M. Léon Triêm, chef de Brigade

Phan-thiết : Hiệu Minh-Giang, 2, phố Đồng khánh

Saigon : Mme Ng-thị-Kinh, 30, Aviateur Garros

Phontiou(Lào) : M. Đồng-xuân-Ủy, cai de laverie mine Bartholonie

Hanoi : M. Đồng-lương, 125, Hàng-Bông

Việt-trì(Tonkin):Hiệu Rạng-đông phu Việt-lợi

Mua buôn xin tính giá riêng và không phải chịu tiền cước.

Nhận hàng theo cách lãnh-hóa giao-ngân Contre-remboursement).

Thư hoặc mandat gửi cho :

Ông NGUYỄN-HUY-CỪ

Tú-tài, làng Hoang-nghĩa, phủ Hoằng-hóa (Annam) Thanh-hóa

Dùng sữa

"LE GOSSE"

NHÃN XANH
Bảo kiết tinh khiết thiệt bổ

Già ăn trẻ lại,
Gái ăn đắt chồng.
Nạ giòng ăn thụ thai.
Trẻ ăn chóng lớn.

Sữa "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932

Lycées, Collèges, Maternités, Écoles, Institut de Puériculture etc.... ở Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH : *Giá mỗi hộp* .... 0$32

Đại-lý :

ÉTABLISSEMENTS MORIN-FRÈRES

HUẾ — TOURANE — QUINHON

Đâu là CÕI PHÚC ?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác-giả C. Flammarion — Giang-Ha dịch-thuật

Số 85

« Thiên văn học là một cái duốc độc nhất soi dọi cho chúng ta trông thấy cõi trời. Vậy thì cái trách nhiệm xây dựng nền tảng cho cái đạo tương lai, tức là trách nhiệm của nhà thiên văn học.

— Tôi rất khen ngợi các tư-tưởng của ông. Nhưng nếu sau khi chết rồi mà ông trở về nói lại cho tôi nghe thì tôi mới tin được. Mà sự đó tôi không mong mỏi, vì tôi già hơn ông hơn hai mươi tuổi, thế nào tôi cũng chết trước ông.

Nàng Minh-tinh cũng nói vào :

— Không Lạ phật của tôi không chết đâu !

— Em Minh-tinh đừng nói vậy. Để anh nói tiếp cái chuyện khi nãy.

Cái thế giới khác mà những nhà dựng ra các tôn-giáo không hề biết và các nhà thiên văn học đã phát minh ra, mở rộng các giới hạn của cõi không trông thấy cho linh hồn ta. Hiện nay chúng ta đương ở trên một vì hành tinh, và chúng ta vẫn đi tới. Mỗi người trong chúng ta đều tự tay mình gây ra cuộc tương lai cho mình. Cái đời tương lai của ta chỉ là cái kết quả của đời hiện tại. Ông, ông không nhìn nhận rằng trong vũ trụ có mục đích có lý tính. Ông tưởng rằng sau khi chúng ta đã yên giấc nghìn thu rồi thì không còn thức giậy nữa, và sau khi chết là hư không.

Như vậy thì cuộc đời của chúng ta chẳng là không có mục đích ?

— Mục đích của cuộc đời là để hưởng cái thú sanh nhân và để sanh con đẻ cháu. Ông hãy xét cho gần loài người, loài vật, và cả hoa quả nữa, xét cho kỹ, ông sẽ thấy mục đích của sự sống.

— Rồi sau sự đó còn chi nữa ?

— Người ta sinh con đẻ cháu ; con cháu lại cứ tiến hành cái công việc xác thịt kia.

— Chỉ có thế thôi sao ?

— Ông hãy tìm thử có ra điều gì nữa không ?

Hoặc là sự truyền kế giống mà cũng đưa nhân loại đi đến cuộc tấn hóa.

— Tương lai của chủng tộc không phải là một mục đích, vì nhân loại phải tiêu hủy với trái đất, và trước trái đất nữa kìa.

— Vậy thì không có mục đích.

— Ông đốc tơ ơi ! Vậy thì cả vũ-trụ không dùng làm gì cả sao !

— Dùng tùy theo việc. Như mặt thái dương thì làm cho hoa nở, trái chín, trên trái đất được sáng. Người ta sống là để sống. Chỉ có thế thôi. Ông hãy coi nhân loại ; nhân loại lo những gì. Lo dành chỗ nhau dưới ánh sáng mặt trời. Mỗi người chỉ lo phần tư lợi, chỉ nghĩ đến của tiền.

Nếu người mà bất tử, thì sẽ dùng cái thì gian vô tận ấy để làm gì ? Để phấn đấu, để chạy công việc, để chông chọi lẫn nhau, y như ngày nay thôi. Vậy thì có ích gì ! Và những hạng sinh vật như nhân loại mà Chúa-Trời cho được bất tử, thì thật Chúa Trời cũng không ngoan, hoặc là Chúa Trời muốn đùa bỡn vậy.

— Vì ông không chịu nhìn nhận một cái chương trình, một cái mục đích gì trong vũ trụ cả, thì ông nhận có Chúa-Trời mà làm gì ?

— Đó chính là ý tưởng của tôi. Ông cũng biết thế. Trong khi sấm sét giết chết những người có đạo đương quì dưới bàn thờ, trong khi tuyết xã một buổi mai mà phá hoại tất cả công trình của các nông gia, trong khi lụt bão tàn phá từ tung, trong khi sóng biển làm đắm tàu bè, trong khi đứa bé đương hôn hở trong tay mẹ mà phải chết, trong khi một cái hội từ thiện đương nhóm trà chuyện ích chung bỗng có ngọn lửa vô tình làm cho cháy thiêu cả ; trong các khi ấy thì đứng Thượng-đế ngài đi đâu mà nỡ để vậy ? Hay là ông cũng nhận có một vị Thượng đế ưa hại những người vô tội ? Thật đáng thẹn mà đáng thương ! Tôi chỉ thấy những việc tàn nhẫn, mù mịt. Những người hiền lành thì bị hại, những người xảo quyệt thì được thắng. Ngoài những sự ấy ông có thấy gì nữa không ? Ông ưa sự mầu nhiệm là phải ?

Nhà triết học vừa đứng giậy vừa nói :

— Tôi không chối rằng không có sự mầu nhiệm.

Trong mọi việc đều có sự mầu nhiệm. Cái đời của ta là một cuộc dự bị rất lạ cho một đời khác, mà cái đời mới này lại bắt đầu khởi sự từ chỗ phần mộ của ta. Muốn xét đoán cho được, chúng ta cần phải biết cả vũ trụ và cả các nhân loại ở các thế giới. Bằng không, các tư tưởng ty mọn của chúng ta, không thấm vào đâu cả.

« Ở giữa cõi ồn độn tối tăm đầy giẫy những hình dạng lờ mờ, chủng tộc ta tìm cách giải chỗ huyền bí của tương lai mà chưa giải được. Nhưng có một tia sáng đã khởi sự hé ra, cho ta biết rằng buổi rạng đông sắp đến để phá tan sự mờ ám. Cái ánh sáng ấy lớn lần. Cái ánh sáng ấy, tôi xin nói hẳn là cái của khoa Thiên-văn học ; xưa nay vì nhân loại sống ở ngoài khoa Thiên-văn học nên sống trong vòng hắc ám ; cái ánh sáng ấy có cái thiên chức bày tỏ cho ta những sự ẩn vi trong trời đất, để phát minh ra chân lý, để khoách trương cái giới hạn cõi trời, hầu cho đạt đến chỗ thực hành các nguyện vọng của ta.

« Trong khi loài người đương đua bơi trong các sự xa vọng trẻ con đương miệt mài trong trường danh lợi hảo huyền, thì khoa học càng ngày càng tiến hành do sự phát minh này qua sự phát minh khác mà đạt chỗ chân lý.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

VIỆC TRONG NƯỚC

NGHỆ AN

Câu chuyện đào đất

Ở lối Cọ sị có mấy bác thầu khoán đào ruộng để đắp nông giang không thèm trả tiền cho ai cả. Họ làm ngang như vậy mà ai có hỏi thì họ nói: « 1 xu rưởi 1 thước sâu, đã có lệ nhà nước, đào rồi sẽ hay ». Nghe tiếng « nhà nước » thì dân đều khiếp vía, nên họ tự do làm gì thì làm; có nói thì họ đánh. Như mới rồi đánh Hàn-Lương lủng đầu chảy máu, phải chở nằm tại nhà thương Vinh. Mấy người đánh đã bị bắt giam. Sở dĩ họ làm ngang như vậy là có ông Bang nào đó cặp kè theo.

Vợ người bị đánh có kêu nài mà chưa thấy xử sao cả. chỉ thấy 6 người kia được thả và 1 người đang giam lỏng đó thôi.

Được rõ

HÀ-TỊNH

Người chết mà chưa hết tội

Đào-Thuyên người làng Tri-bản tổng Chu-lễ, huyện Hương-khê, bị can về việc hội kín. Ngày 17 tháng 5 năm xưa bị bắt giam tại Huyện, rồi giải về tỉnh; đến tháng mười Huyện phát tờ lấy Đê lại là Nguyễn-Luệ về khám biên gia sản. Người anh ruột Đào-Thuyên là Đào-Truy bảo với vợ Đ. Th. chạy tiền lo cho khỏi tịch biên. Vợ Đ. Th. chạy được số tiền trên hai trăm đồng đưa Đào Truy lo việc ấy, những chắc việc đã xong xuôi, nào ngờ đến tháng hai năm ngoái, thấy tỉnh sức về Huyện đã kết án Đào-Thuyên 7 năm giam cấm. Ngày 18 tháng sáu thì tiếp được tin Đào-Thuyên chết tại lao Hà-tịnh.

Bị tội mà chết, tưởng là yên việc, nào ngờ đến ngày tháng 7 lại thấy Huyện sức về phát mại gia sản hơn ba trăm đồng bạc (300$00.) Vợ Đ. Th. có kêu tại quan Đại lý Hương-khê về nỗi chồng chết con đông (4 trai 1 gái) Quan đại lý đã chấp đơn thương với quan Sứ để trả bớt của cải cho vợ con Đ. Th. Vậy mà đến ngày 29 Décembre vừa đây, có giấy quan về Huyện bác cái đơn của qua Đại-lý.

Thế là Đ. Th. [illegible] mà có để lụy cho vợ con [illegible] khổ biết chừng nào!

Biết

QUẢNG-BÌNH

Trăm dâu cũng đổ đầu tằm

(Lại việc học phí các làng)

Báo Tiếng-dân số 552 ra ngày 31 Décembre 1932 có đăng đại lược 3 tờ thông tư của quan Đốc học Quảng bình gởi cho các thầy giáo dạy ở thôn quê. Ai xem qua cũng đủ biết việc giải quyết vấn đề học phí đương còn lôi thôi. Thì nay có tin rằng: có trát quan trên sức về các làng đại ý nói tiền học phí năm 1933 sắp lên sẽ gia vào ngạch sưu thuế, cứ 100$ thì gia 8$70 (8,7%), và tùy tiện các làng tình nguyện góp một lần luôn hay chia ra 4 kỳ mà nạp cho nhẹ cũng được, nhưng phải nạp đầu kỳ..

Làm như thế thì các viên giáo sư khỏi ký giao ước với làng và khỏi thuộc dưới quyền hương lý, nhưng nhân dân chịu cái khoản tăng ấy không khỏi than van. Cách này có phải cách là cải lương mới không?

Dân

QUẢNG-NAM

Em vu cho anh là đảng viên cọng-sản

Trần-Đô làng Diêm-Trường tổng An-Hòa, phủ Tam-kỳ đi lính mộ được thưởng xuất đội. Về làng mấy lâu, nhơn vì anh em trong nhà có điều bất bình sao đó, Đô bèn báo với quan trên rằng anh em ruột y là Trần-Chợ, Trần-Mai, Trần-Qua làm cọng-sản. Ngày 16 Janvier có trát quan Phủ về đòi, lý trưởng sở tại dẫn 3 người kia với Trần-Đô lên Phủ xét hỏi. Trần-Đô khai rằng: anh em y làm cọng sản có rủ mà không theo, nên đi báo quan. Còn lý trưởng thì khai: 3 người kia đều là người lương thiện làm ăn từ xưa đến nay không có điều gì làm lỗi; 3 người kia cũng khai tánh hạnh nghề nghiệp, quan phê kiết bẩm cứu hành, rồi cho về.

Hú vía! ai có anh em như tên Trần-Đô không?!

Lai cảo

Nạn xe hơi: suýt chết hai mạng

Lúc 12 trưa 17 Janvier, một chiếc xe kiến N° A 2693 của hãng STACA ở Tourane vào đến chỗ xe đậu ở Tamkỳ thì đè nhằm 2 người bị trọng thương.

Một người tên là Nghi, thợ dệt âi, đương ở một bên đường xe chạy nhanh lồng nhằm phải ngã ra; xe lại lách về một bên vệ đường về phía tay trái (tay trái của xe) mà tông vào một cái trụ ngõ. Lúc ấy có ông già tên là Trương-Thạc, đứng trong trụ ngõ phải bị xe nghiến giập cả bàn chưn trái, và bị nhiều vết thương nơi đầu.

Bệnh tình của hai người này và nhứt là ông Trương-Thạc rất trọng. Có quan Giám binh và quan Bang-tá xuống tại chỗ tai nạn làm biên bản, và cho chở hai người bệnh về rịt thuốc ở nhà thương Tamkỳ. chờ có xe sẽ chở đi Faifoo điều trị.

Cái nạn xe hơi này xảy ra giữa chỗ bến xe là một chỗ có người qua lại rất nhiều, làm cho ai cũng kinh hoảng. Đã đứng vào trong ngõ, không ra khỏi đường quan mà còn bị xe đè, thì biết tránh đường nào? bộ hành lấy gì làm bảo đảm?

Và cái nạn này không phải đầu nhứt, ở Tamkỳ chỗ đó hồi này đã có xảy ra nhiều án mạng gớm ghê mà cái lỗi đều là tại người lái xe không cẩn thận.

Mong rằng nhà chuyên trách phải ra lệnh nghiêm xe hơi đừng cho chạy quá tốc độ 20 cây số một giờ và trừng phạt các bác lái sát nhơn kia một cách cho nghiêm khắc thì họa may có trừ được các cái vạ tày trời trong muôn một chăng.

X.

Giá điện thoại đổi

Kể từ 27 Janvier 1933 giá điện thoại từ Huế vào đến Faifoo sẽ đổi như dưới.

Huế — Banâ	0$30
Huế — Tourane	0.30
Huế — Faifoo	0.45

Cùng bạn gởi bài

Vì nhịp Tết gửi nên nhiều bài chưa đăng kịp xin độc giả biết cho.

Tại Nhà in Tiếng-Dân có bán nhiều sách có ích: Gia-đình giáo-dục, Đông-tây-vỹ-nhân, Hán-việt từ-điển, Thế-giới-sử v. v .....

Danh-sách các nhà từ thiện giúp nạn dân bị bão ở Bình-định

MM. Nghinh, Ngọc, Văn à		Latrọng	6$00
Lê văn Phát dit Thiện	»		2.60
Lê Tịnh infirmier à		Tân-ấp	1.00
Lê văn Dương		Latrọng	1.00
Thanh long	à	Tân ấp	1.00
Phan văn Vinh	mécanicien		1.00
Các nhà từ thiện vô danh tổng Hành cạo		Quảng ngãi	4.60
Cọng			16$60
Số trước			357.36
Tổng cọng			373$96
Đã gởi vô Hội-đồng Cứu-tế Qui nhơn			341.36
Còn lại			32$60

Sách thuốc

Dịch ra quốc ngữ, trên dặt thành ca, kể ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất tinh tường, có 372 cái đơn thuốc chên chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, dùng rất công hiệu. Ai có sách này cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thật rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00.

Nguyên sở tân thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 — phố Định-Tân — 57

TONKIN — NAM-ĐỊNH

[Từ ngày 14 Janvier, Hoàng thượng ngự giá vào Trung-kỳ: phần đầu bài bị thiếu trên trang này]

vị quan ngó kiểu cầm cờ kiêm thời kia mà phải cười say.

Tỉnh Quảng ngãi có hai điều đặc sắc khác nữa là: có một ông già 117 tuổi mà vẫn còn mạnh, và một đứa bé 7 tuổi mà rất thông minh. Ông già kia có một người con thứ tám, năm nay 67 tuổi, và một cháu nội 47 tuổi. Còn đứa bé kia, tuy mới chưa đầy 7 tuổi, nhưng bày đều gì nhớ đều ấy, biết quốc ngữ, và đọc được phân nửa các câu liễn bằng chữ nho.

Quan Tuần Quảng ngãi có tiếp được rất nhiều thơ của dân dâng lên Hoàng thượng. Lại nghe nói có nhiều lá thư dâng lên vua mà xin làm việc, đáng buồn cười quá! như một viên lý trưởng làm lâu năm nay mãn khóa lại xin Vua bổ dụng về việc khác... Một người lính nhân có tội bị tước, nay kêu với Vua bảo là oan ức;

Rạng ngày 14 Janvier, Hoàng thượng cùng các quan hộ giá từ giã tỉnh Quảng ngãi lên đường vào Bình định có quan Sứ và quan Tuần đưa vào đến biên đầu.

Từ giã Quảng ngãi

Hoàng thượng đến Quảng ngãi gặp trong lúc trời mưa, đến lúc ra đi trời vẫn mưa không dứt. Từ tỉnh Quảng ngãi đi vô, Hoàng thượng có ghé lại đồn Phú Lộc, huyện Mộ đức, huyện Đức phổ...

Đức phổ, cái tên nầy còn ghi chép trong đoạn lịch sử biến loạn tỉnh Quảng ngãi vừa rồi. Vì cuộc biểu tình quá khích đầu tiên xảy ra tại huyện này

. . . .

Khỏi Đức-phổ, đi một đỗi nữa thì thấy các vùng ruộng muối Sa-huỳnh. Hết Sa huỳnh lại bày ra cái vẻ rừng hoang đất bỏ. Gần lên đến đèo Long thanh thì ngó về bên tả, thấy cơn sóng biển cuộn cuộn đánh vào gành đá, nước bay trắng tỏa một vùng.

Khỏi đèo Long thanh, qua khỏi vài cái đèo nữa, xe chạy thẳng qua hết làng Đông-phú, thế là hết địa đầu Quảng ngãi. Chạy một khúc nữa thì đã thấy xe hơi của Quan Sứ và Quan Tổng đốc Bình định đứng chực bên đường.

ĐẾN BÌNH ĐỊNH

(Tin thêm)

Ngự giá đến hành cung Bình định độ 11 giờ (ngày 14). Sự nghinh tiếp bái hạ cũng như các tỉnh đã qua, không phải nói. Duy có bài diễn văn chúc mừng của quan Công sứ Thibaudeau có vẻ quan hệ.

Ông Thibaudeau là một nhà chính trị từng lịch lý miền Bắc Trung-kỳ, nay lý tỉnh Qui nhơn, rất thông hiểu tình thế và hiện trạng xứ Trung kỳ. Bài diễn văn khá dài, đại ý trước nói tỉnh Qui nhơn là một tỉnh có quan hệ về cuộc khôi phục cơ đồ cho triều Nguyễn, có tấm bia trên lịch sử, không kém gì Thanh là tỉnh của triều Nguyễn.

Ông lại đem miền Nam Trung-kỳ so sánh với miền Bắc mà nhận rằng Nghệ Tịnh là nơi liên hợp Trung và Bắc-kỳ mà phong tục tập quán tích tụ tại Thanh-hóa, thì Bình định, Phú-yên là nơi tích tụ phong tục tập quán liên hợp xứ Nam kỳ và kinh đô Huế. Còn về đường thương mãi, ở miền Bắc, có Bến thủy là nơi trọng yếu, thì miền Nam, ở Qui nhơn, cũng là một cứ điểm rất quan hệ về đường thông thương... Kế đó ông có nhắc lại trận bão lụt vừa qua, nhân dân mong ơn cứu giúp, cùng công việc biên hành. Nói tóm lại là một bài diễn văn có bày tỏ mấy điều đặc điểm mà không phải là lời chúc suông vậy.

VÀO SÔNG CẦU

Ngày 15, Hoàng thượng có đi xem sở dệt Flashet, sở làm hàng lụa Délignon ở Phú-phong cửa, tàu Qui-nhơn cũng nhà nuôi trẻ con ở Kim-châu..

Ngày 16, ngự giá vào Sông-cầu. Đến đèo Cọ-mông thì có quan Tuần-vũ và quan Công-sứ ra đón về Hành-cung, cùng bái hạ, cũng chúc mừng rồi Hoàng thượng đi xem bệnh viện, nhà binh v. v. Ngày 17 ngự giá vào hạt Tuy-hòa rồi cùng các quan đến sông Darang để quan sát công cuộc dẫn thủy nhập điền.

Ngày 17 trở ngự giá lại Sông-cầu, ngày 18 về Huế.

Thế là rồi cuộc Nam tuần.

CẢM-TƯỞNG CỦA TÔI ĐỐI VỚI CUỘC NGỰ-GIÁ NAM-TUẦN

Đức Kim thượng về nước, trước khi thi hành tân chánh, muốn tự đi quan sát tình hình trong nước, vì vậy mới có cuộc Bắc tuần trước và Nam tuần này, nóng nảy cho đến nỗi không thể chờ đến mùa xuân sắp đến mà nhứt định cử hành trong lúc trời rét mùa đông. Vì vậy mà nhân dân kỳ vọng rằng Kim thượng sẽ nhân cuộc Bắc tuần kỳ tháng trước, và cuộc Nam tuần ngày nay mà thấu rõ tình hình và các điều lợi hại của nhân dân.

Nhưng muốn được như vậy, Kim thượng chắc đã đưa cặp mắt xanh ra ngoài các hành cung hành ốc, lìa cái long bằng mỹ lệ nguy nga kia mà ngó thẳng đến cái khổ trạng của lê dân cùng khốn mà Kim thượng đã hứa bình vực phò trì từ lúc mới bước chưn về nước.

Nhưng than ôi! đấng Con trời há dễ được gần gũi đoàn dân lam lũ bần cùng; vì cảnh cùng khốn ấy cũng chỉ trong lều tranh, trong xó chợ, chờ đến khi ra tiếp rước đức Vua, nếu không lụa là, gấm nhiễu thì cũng là chỉnh áo khăn, cái vẻ bần cùng khốn đốn dễ gì được bày tỏ ra trước mắt đấng Con trời, vì đã bị đến mấy lần che đậy.

QUỐC-DÂN-ĐẢNG VỚI CUỘC PHỤ-NỮ VẬN-ĐỘNG Ở TRUNG-HOA

(Tiếp theo trang nhì)

cả người Trung hoa hoặc đàn ông, hoặc đàn bà đã thành nhơn, mà một nguyện tắc với Đảng, đều được nhập Đảng, và sau khi hai Đảng viên của Đảng giới thiệu xong và chịu cam đoan là do sở nguyện của mình, khi ấy Đảng sẽ cấp cho một cái giấy chứng».

Trong lúc ấy phụ-nữ Trung-hoa thúc dục bởi những tư tưởng cách mạng hôm 4 mai, họ mới biết sự bị áp bức của họ rất là bất công, nên người này kế người kia lần lượt nhập Đảng, mục đích để mưu đạt cuộc Quốc gia cách mạng dặng hưởng quyền lợi bình đẳng của hai giống. Năm Dân-quốc thứ 12, điều luật lại đổi khác: trong khoản thứ 7 chỉ rõ sự thiết lập Hội-đồng phụ nữ, để chuyên việc điều tra về tình cảnh phụ nữ hiện ở trong nước và phụ nữ cư trú ở ngoại quốc, và bàn tính về vấn đề Phụ nữ. Khoản thứ 3 trong tờ tuyên cáo canh cải nói: « *Phải làm cho phái phụ nữ được bình đẳng và giúp họ thân trương chủ bình đẳng ấy* ». Chính là một chứng rõ ràng Quốc-dân-đảng có ủng hộ phái phụ nữ. Bây giờ vô số phụ nữ xin nhập Đảng.

Vào khoảng tháng Janvier năm Dân quốc thứ 13, quốc hội lần đầu họp tại Quảng-châu; trong điều luật của đảng về nội chính có nói: « *về mặt pháp luật, chánh-trị, giáo dục, xã hội, phải công nhận sự bình đẳng của hai giống và giúp đỡ phái phụ nữ thân trương quyền của họ* ». Trong Quốc-dân-đảng có thiết lập một ban phụ nữ chuyên việc thi hành các điều luật về phụ nữ. Các đoàn thể phụ nữ vận động đã có cơ sở.

(Còn nữa)

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU
mới bị hay là có đã lâu rồi
Trong 232 người A-Rập dùng thuốc này thì lành bịnh hết 231 người
(Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)
BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD
44, Rue de Grenelle, PARIS
và cũng các nhà thuốc có danh

HẾT KHÍ LỰC
Chữa rất cẩn thận, rất chóng kiến hiệu, khỏe và lâu dài.
thì dùng thuốc: PARISIAN PILLS - Giá bán 1$60

LẬU CÓ MỦ
mới mắc đã lâu kinh niên
Đau sưng bàng quang, sưng hòn giái, sáng giây chảy mủ, nên bán
Thì dùng thuốc: BLENNOGOL GIBERT - 1$60

TIÊM LA
Chữa rất cẩn thận, kiến hiệu, kín đáo, dễ đem theo khi đi chơi
Dùng thuốc COMPRIMÉS de GIBERT
dùng thay thuốc 606 và thuốc tiêm rất lợi
Chữa bệnh này dùng thuốc gì cũng không khỏi, dùng thuốc này thì rất kiến hiệu.
Hộp năm mươi viên: 1$60
Gởi mua và xin sách chỉ dùng, hỏi han cặn kẽ, không tính tiền.
Pharmacie GIBERT, 19, Rue d'Aubagne MARSEILLE
Gởi kín đáo, theo lối recommandé. Khởi khi thơ mua thì đính theo số tiền.
Có bán tại các hãng bào chế tốt.

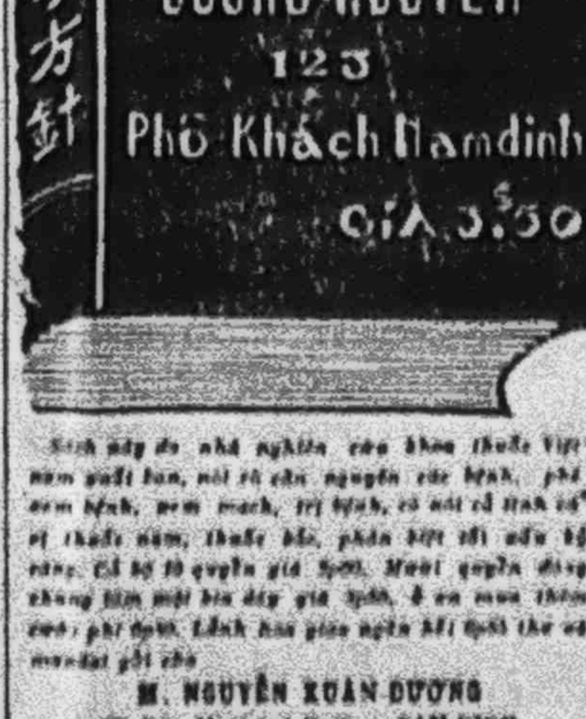

[illegible]

M. NGUYỄN XUÂN DƯƠNG
139 Rue Maréchal Foch — NAM-ĐỊNH

VIỆC NÊN LÀM

Ai là nhà buôn Việt-Nam, nên mua sỉ hay là làm Đại-lý bán các thứ thuốc nam của nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG** Nam-định là nhà thuốc chuyên khảo cứu các môn thuốc nam đủ hết các thứ thuốc và các thứ dầu, đã nổi tiếng khắp cõi Đông-pháp.

Thể lệ rất hay,

Hoa hồng rất hậu,

Ngài nào sẵn lòng chiếu cố đến thuốc Nội-hóa để chấn hưng cho nghề thuốc nam thì cứ gởi thơ cho nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG** 137, rue Maréchal-Foch Nam-Định mà lấy chương trình và Catalogue.

Magasin de Soieries

TÂN-LỢI

138-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: [illegible] cẩm-nhung, sa-tanh v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... [illegible] danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhan hiệu « Pagode Chinoises et Annamites de Cholon » (Đề ngạn Hán Việt tự-miếu) viết toàn Pháp-văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm học sĩ, thưởng thọ ngũ đẳng Bảo-đỉnh bội tinh, soạn, có 26 cái ảnh chụp (photogravures)

Sách nên đọc, giá 1$80, gởi theo cách lãnh bảo giao ngân 1$95.

Mấy nhà bán sách của tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits « Kim Thới » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits [illegible] của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Hội hóa N° 120 Bonnal Haiphong. giá mỗi hộp là 0$80,

Bổn hiệu muốn bán đủ mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

NGU-TINH

Nhân-Tạo-Huyết

của lương-y **YECSIOUNINE**

Chuyên-trị:

TINH-THẦN LAO-TỔN

KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sái giò.

Thuốc này đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Thí-nghiệm Đông-dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỤ của nhà thuốc NĂM-SAO

SINH-HUY
44 — *Maréchal Foch* — 44
VINH

Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGÃ NƯỚC nhãn « NĂM SAO » rất thần hiệu Mỗi gói 0$15

BAO-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT [illegible] GONOCOQUE [illegible] SPIROCHETE DE SCHAUDINE [illegible] HỘT LOÉN (Chancre-mou) [illegible] BACILLE DE DUCREY [illegible] HIỆU HOÀNG-VĂN-ẤP [illegible] Bao-ninh (Tonkin) [illegible] LẬU, TIM-LA, [illegible] CHANCRE-MOU [illegible] PHAN-THIẾT [illegible] HỒ-VĂN-CHIỂU [illegible] QUẢNG-NGÃI [illegible]

Chúc năm Mới

Rồng bay Qui-Dậu tiết xuân thiều
Năm mới mừng nhau vạn sự nên
Trung điểm nghìn hồng non nước Lạc
Nở nang trăm giống cháu con Tiên
Mưa Âu gió Á xuân đầm ấm
Bến Nhị sông Mê sóng lặng yên
Qui khách tìm phương đi đó nhỉ
An Thành hiệu đầy động Đào Nguyên

AN-THÀNH

37, Phố Hàng Đào — HANOI

Trong tháng Février 1933 bản hiệu sẽ có một thứ Giày tây làm toàn bằng máy, mà chỉ bán có hơn 1$00 1 đôi.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG